

Bruxelles, 16.3.2016
COM(2016) 155 final

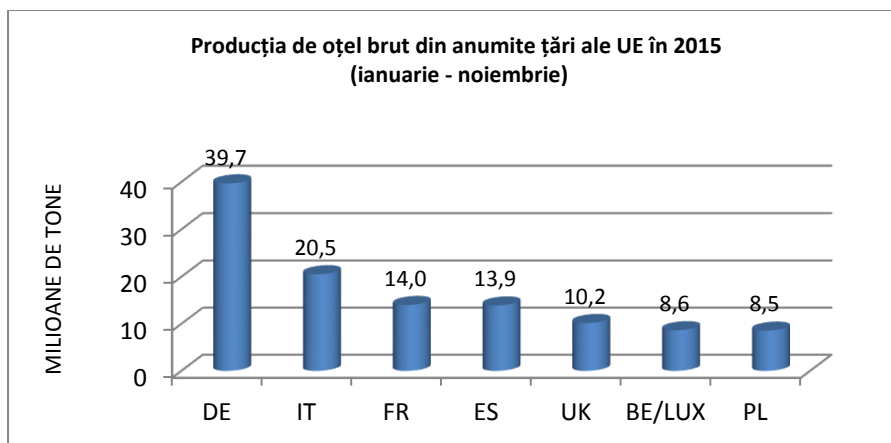
**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN, COMITETUL REGIUNILOR
ȘI BANCA EUROPEANĂ DE INVESTIȚII**

Siderurgia: păstrarea locurilor de muncă și a creșterii economice durabile în Europa

1. INDUSTRIA SIDERURGICĂ A EUROPEI ȘI PRINCIPALELE PROVOCĂRI CU CARE SE CONFRUNTĂ ACEASTA

O bază industrială solidă este esențială pentru creșterea economică a Europei, pentru păstrarea locurilor de muncă durabile și pentru competitivitatea noastră pe piețele mondiale.

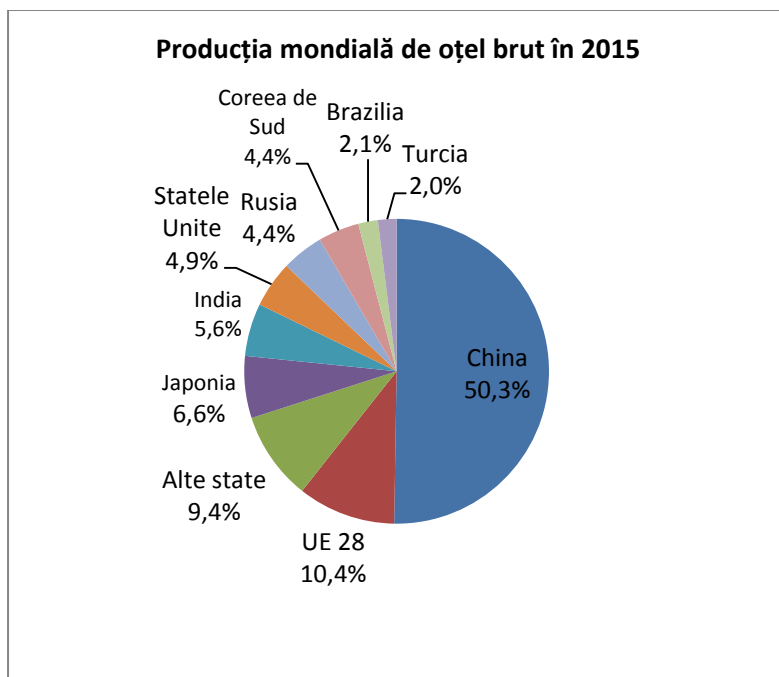
Un sector siderurgic puternic stă la baza a numeroase lanțuri valorice industriale. Sectorul siderurgic din Europa are o cifră de afaceri anuală¹ de 166 de miliarde EUR și reprezintă 1,3 % din PIB-ul UE. În 2015, sectorul menționat a furnizat 328 000 de locuri de muncă directe și un număr chiar mai mare de locuri de muncă indirecte. Sectorul siderurgic european se caracterizează prin instalații moderne, eficiente din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al emisiilor de CO₂, care produc produse cu valoare adăugată ridicată sau de nișă pentru piața mondială, bazându-se pe o rețea de cercetare și dezvoltare impresionantă. Uniunea Europeană este al doilea producător mondial de oțel, după China, producând în medie 170 de milioane de tone de oțel brut pe an. Industria siderurgică europeană rămâne lider mondial în sectorul produselor înalt specializate din punct de vedere tehnologic.

În pofida potențialului său puternic, poziția competitivă a Europei pe piața mondială a oțelului s-a deteriorat în ultimii ani. Deși cererea mondială s-a menținut la un nivel ridicat în urma crizei economice și financiare, încetinirea activității economice în China și în alte economii emergente a avut un impact negativ asupra cererii de oțel de la nivel mondial începând din 2014. În plus, capacitatea de producție neutilizată din anumite țări terțe, în special din China, a crescut în mod dramatic. Doar capacitatea excedentară din China a fost estimată la aproximativ 350 de milioane de tone², aproape dublul producției anuale a Uniunii.

¹ 2014.

² Diferența dintre cifrele privind capacitatea publicate de OCDE (2015) și producția de oțel efectivă (Asociația Mondială a Oțelului, 2015).

Capacitatea excedentară de producție de oțel a dus recent la o creștere dramatică a exporturilor, destabilizând piețele siderurgice mondiale și scăzând prețurile oțelului la nivel mondial. Importurile de oțel din China către UE au crescut în ultimii trei ani. Prețurile de piață pentru unele produse siderurgice au scăzut cu până la 40 % din cauza creșterii volumelor. Unele țări terțe au reacționat prin impunerea unor restricții comerciale și a altor tipuri de bariere în calea comerțului. În plus, capacitatea excedentară a generat un val fără precedent de practici comerciale neloiale care împiedică menținerea unor condiții de concurență echitabile la nivel mondial. Aceste practici comerciale ar transfera povara capacității excedentare mondiale în mod disproporționat către producătorii europeni și angajații lor. Numai în 2015 și la începutul lui 2016, Comisia a trebuit să inițieze zece investigații noi împotriva practicilor comerciale neloiale din sectorul siderurgic.

Aceste situații agravează o serie de alte provocări pe termen lung care necesită un răspuns energic la nivel european, care să ajute sectorul siderurgic să se adapteze, să inoveze și să își utilizeze potențialul în ceea ce privește calitatea, tehnologia de vârf și forța de muncă de înaltă calificare. Este necesar un răspuns global din partea industriei, a statelor membre și a instituțiilor UE.

2. ABORDAREA PROVOCĂRILOR

Ca răspuns la aceste evoluții sunt necesare măsuri pe termen scurt și pe termen lung. S-au întreprins deja acțiuni, dar sunt necesare eforturi comune continue și sporite pentru a furniza, cu un nivel mai ridicat de conștientizare a urgenței, răspunsuri adecvate la diversele provocări. Este necesar să se utilizeze într-un mod optim toate instrumentele disponibile la nivel european și național pentru a ajuta sectorul și a susține modernizarea acestuia.

Situația industriei siderurgice din Europa reprezintă o prioritate pe agenda Comisiei. Prin urmare, în luna februarie 2016, Comisia a găzduit o conferință la nivel înalt privind industriile energointensive pentru a face bilanțul măsurilor luate în contextul actual, inclusiv punerea în aplicare a Planului de acțiune pentru industria siderurgică din 2013³. Acest aspect a fost discutat în cadrul Consiliului Competitivitate în noiembrie 2015 și în februarie 2016, precum și cu Parlamentul European în contextul Rezoluției sale referitoare la dezvoltarea unei industrii europene durabile a metalelor de bază⁴ din decembrie 2015. Grupul la nivel înalt privind industriile energointensive reprezintă un forum de discuție între toate părțile interesate relevante.

Comisia pune în aplicare și consolidează măsurile care sunt esențiale pentru acordarea unui ajutor imediat industriei și pentru restabilirea condițiilor de concurență echitabile, dar este nevoie de un efort comun pentru a merge mai departe. Doar măsurile pe termen scurt nu vor fi suficiente pentru a garanta, pe termen lung, competitivitatea și sustenabilitatea industriilor energointensive, cum este și siderurgia. Viitorul acestor industrii depinde de capacitatea lor de a se moderniza și de a pune în aplicare inovații. Eforturile anterioare au fost recompensate prin creșterea dinamismului, a inovării și a gradului de orientare către clienți ale industriei siderurgice a UE. Aceste eforturi trebuie să fie sprijinite și intensificate, dacă dorim să facem față provocărilor actuale.

Uniunea Europeană și statele sale membre pot ajuta industria siderurgică și alte industrii energointensive prin promovarea investițiilor și prin crearea unui mediu de afaceri favorabil. Atenția specială pe care Comisia o acordă locurilor de muncă și creșterii economice, precum și inițiativele strategice, cum ar fi Planul de investiții și uniunea piețelor de capital, Strategia privind piața unică, Strategia privind piața unică digitală, uniunea energetică sau economia circulară, contribuie la acest obiectiv. În plus, o serie de instrumente de finanțare europene pot sprijini punerea în aplicare a reformelor necesare și atenuarea problemelor care apar pe parcursul transformării inevitabile a industriei metalelor de bază. Acestea ar trebui să fie utilizate în cea mai mare măsură posibilă și într-un mod accelerat.

A. O POLITICĂ COMERCIALĂ EFICACE ȘI RESPONSABILĂ

Acționăm împreună pentru a ne întări apărarea împotriva practicilor comerciale neloiale

Comisia impune un număr record de măsuri de apărare comercială pentru a contracara efectul negativ al dumpingului asupra industriei siderurgice a Europei. Eficiența și eficacitatea acțiunii noastre pot fi însă consolidate în mod semnificativ, accelerate și îmbunătățite și mai mult dacă statele membre sprijină eforturile Comisiei.

Eforturile actuale de întărire a apărării comerciale

Numărul măsurilor de apărare comercială privind produsele siderurgice a ajuns în total la 37, 16 măsuri vizând importurile din China. Ritmul de adoptare a măsurilor s-a accelerat, cinci

³ COM(2013) 407.

⁴ P8_TA(2015)0460/ A8-0309/2015.

măsuri fiind impuse în 2014 și șapte în 2015. Comisia mobilizează instrumente suplimentare, de exemplu prin inițierea de investigații pe baza amenințării privind producerea unui prejudiciu. De asemenea, Comisia se asigură că industria beneficiază de un ajutor efectiv cu mult înainte de impunerea măsurilor provizorii. Acest lucru se realizează prin înregistrarea importurilor înainte de adoptarea măsurilor provizorii, ceea ce permite Comisiei să aplice retroactiv taxe antidumping definitive cu trei luni înainte de adoptarea măsurilor provizorii, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile legale relevante.

Eforturi suplimentare pentru accelerarea procesului

Comisia va utiliza imediat marjele disponibile pentru a accelera în continuare adoptarea măsurilor provizorii. De exemplu, deși practica actuală este de a consulta statele membre în cadrul comitetului înainte de adoptarea măsurilor provizorii, există posibilitatea utilizării sporite a consultărilor în scris. În caz de extremă urgență, măsurile provizorii pot fi, de asemenea, impuse după ce statele membre au fost informate. Comisia își va optimiza în continuare procedurile interne, va urma o abordare mai strictă atunci când examinează cererile de prelungire a termenelor de răspuns la chestionar și, în cazul în care este posibil, va raționaliza audierile prin gruparea lor. Acest lucru ar permite accelerarea procedurii generale cu cel puțin o lună.

Modernizarea instrumentelor de apărare comercială

- Pentru a îmbunătăți în continuare eficiența și eficacitatea măsurilor UE, instrumentele noastre de apărare comercială trebuie să fie modernizate. Acum trei ani, Comisia a prezentat deja un pachet cuprinzător în acest sens⁵. Parlamentul European a adoptat raportul său în primă lectură. Până acum, statele membre au împiedicat însă avansarea acestui dosar în cadrul Consiliului. Este timpul ca discursurile să fie susținute de acțiuni și să se adopte rapid pachetul de modernizare.
- Experiența recentă arată, de asemenea, că este necesar să se ia în considerare reforme suplimentare, ținând seama de dezbaterile interinstituționale și de evoluțiile cele mai recente: de exemplu, motivele pentru eliminarea regulii taxei celei mai mici ar trebui să se aplice și sectorului siderurgic și, în termeni mai generali, în situațiile în care piața țării exportatoare face obiectul unor denaturări semnificative. În plus, în ceea ce privește calculul marjei de prejudiciu, poate fi oportun să se definească mai bine profitul-țintă pentru a se asigura eliminarea în mod corespunzător a prejudiciului.

⁵ În comparație cu alte jurisdicții, instrumentele de apărare comercială ale UE se bazează pe implicarea statelor membre în etapele-cheie ale investigației. Comisia trebuie, printre altele, să efectueze un test complet de analizare a interesului Uniunii și calcule detaliate ale prejudiciului pentru a aplica regula taxei celei mai mici. În conformitate cu regula taxei celei mai mici, nivelul taxei antidumping este egal cu valoarea cea mai mică dintre marja de dumping și marja de prejudiciu, ceea ce are ca rezultat taxe mai scăzute. Această regulă este obligatorie în temeiul legislației antidumping a UE, în cadrul normelor OMC fiind doar recomandată. Regula taxei celei mai mici nu se aplică de către partenerii comerciali a căror situație este comparabilă cu cea a UE.

- Pot fi și ar trebui adoptate măsuri suplimentare care necesită o modificare a regulamentelor de bază⁶. De exemplu, termenele intermediare, cum ar fi cele pentru eşantionarea reacțiilor părților interesate sau ale părților în ceea ce privește comunicarea faptelor și a considerentelor esențiale, ar trebui ajustate. De asemenea, procesul de consultare a statelor membre ar trebui să fie raționalizat în mod semnificativ. Acest lucru ar permite accelerarea procedurii generale cu cel puțin două luni⁷.
- Comisia invită colegiitorii să colaboreze de urgență cu ea și este pregătită să prezinte rapid propunerile de reformă suplimentare menționate mai sus.

În plus, având în vedere contextul actual și importanța chestiunii în cauză, Comisia va propune un sistem de supraveghere prealabilă privind produsele siderurgice. Măsurile de supraveghere prealabilă sunt prevăzute în instrumentul de protecție al UE și se bazează pe un regim de licențe de import automate. Acestea pot fi introduse atunci când tendințele importurilor amenință să cauzeze un prejudiciu producătorilor din Uniune.

În fine, părțile interesate își pot aduce contribuția la unele elemente din sistemul de apărare comercială al UE în cadrul unei consultări publice în curs de desfășurare: având în vedere apropiata expirare a anumitor dispoziții din Protocolul de aderare a Chinei la OMC, Comisia analizează dacă, și în caz afirmativ în ce mod, UE ar trebui să modifice tratamentul Chinei în cadrul investigațiilor antidumping după decembrie 2016. Înainte de a se pronunța cu privire la acest aspect, Comisia efectuează o evaluare aprofundată a impactului și se consultă cu părțile interesate. Evaluarea impactului va analiza cu atenție potențialele efecte economice și sociale ale oricărei modificări în ceea ce privește tratamentul Chinei, acordând o atenție specială locurilor de muncă și ținând seama de diferențele existente între statele membre. Consultarea publică lansată în februarie 2016 urmărește să colecteze opiniile părților interesate cu privire la opțiunile identificate de către Comisie. Pentru Comisie, este clar că nicio decizie nu poate fi luată în acest context fără perioade de tranziție semnificative și măsuri de atenuare importante.

Abordarea cauzelor capacității excedentare mondiale

Pe lângă măsurile menite să atenueze efectele capacităților excedentare mondiale, Comisia abordează cauzele profunde ale problemei cu principalii noștri parteneri. O problemă la nivel mondial necesită o soluție la nivel mondial.

Pentru a restabili condițiile de concurență echitabile la nivel mondial, Comisia colaborează cu principalii parteneri în diverse foruri:

⁶ În conformitate cu Orientările Comisiei privind o mai bună legiferare, SWD(2015) 111.

⁷ Realizarea acestui obiectiv ar permite Uniunii să se apropie în mod semnificativ de rapiditatea cu care se impun măsuri de apărare comercială în alte jurisdicții, în pofida unui cadru juridic mai exigent și mai complex. Acest obiectiv nu poate fi însă realizat decât cu sprijinul activ al statelor membre și al industriei.

- La nivel bilateral, Comisia a stabilit reuniuni ale Grupului de contact pentru sectorul siderurgic cu China, Japonia, India, Rusia, Turcia și Statele Unite. Reuniunile Grupului de contact pentru sectorul siderurgic cu Japonia și China au avut loc la 8 și 10 martie 2016. Cu aceste ocazii, Comisia a abordat în mod expres aspectele legate de capacitatea excedentară. Comisia își va intensifica și va multiplica reuniunile cu unii dintre principalii noștri parteneri comerciali din sectorul siderurgic, în special cu China.
- La nivel multilateral, Comisia joacă un rol activ în cadrul Comitetului pentru oțel al OCDE. În urma preocupărilor exprimate de UE și de țări cu opinii similare în cadrul ultimei reuniuni în ceea ce privește capacitatea excedentară, mai ales în China, comitetul va organiza un simpozion la nivel înalt care să abordeze provocarea pe care o reprezintă reducerea capacității excedentare prin intermediul ajustării structurale.
- În cadrul OMC, UE va reaminti Chinei necesitatea de a respecta obligațiile care îi revin în cadrul OMC în materie de transparență și de notificare a subvențiilor. UE va ridica această problemă în mod activ în cadrul examinării *inter pares* a politicii comerciale a Chinei realizate de OMC în iunie 2016. Comisia analizează sistemele de subvenționare din China, inclusiv pentru sectorul siderurgic. Comisia va utiliza orice mijloace relevante disponibile și va ridica problema în cadrul G20 cu vederea soluționării problemei capacității excedentare.
- Comisia încurajează țările terțe să aplice măsurile de politică adecvate care respectă nevoile actuale ale pieței. Comisia negociază norme privind conduita întreprinderilor de stat și subvențiile în acordurile de liber schimb, urmărind îndeaproape notificările subvențiilor în cadrul OMC. În acest context, Comisia urmărește, de asemenea, disciplina în ceea ce privește subvențiile și întreprinderile de stat în cadrul negocierilor sale referitoare la acordul de investiții cu China. Intenția de a negocia un capitol privind energia și materiile prime în cadrul fiecărui acord comercial prezintă un interes special pentru industria siderurgică și pentru alte industrii energointensive.

B. A INVESTI AZI ÎNTR-O INDUSTRIE SIDERURGICĂ MODERNIZATĂ ȘI SUSTENABILĂ

Investiții în soluții și tehnologii viitoare pentru o industrie mai competitivă

Sectorul siderurgic se confruntă cu provocări pe termen lung care necesită investiții continue în tehnologii inovatoare. Mai multe fonduri ale UE sprijină în mod activ industria siderurgică pe calea modernizării sale, prin facilitarea investițiilor și prin susținerea dezvoltării și a difuzării inovării. Aceste posibilități ar trebui să fie utilizate la un nivel maxim.

Comisia depune eforturi pentru a asigura faptul că posibilitățile de finanțare existente sprijină cu eficacitate industria în eforturile sale de modernizare:

- Fondul european pentru investiții strategice (FEIS)⁸ contribuie la introducerea inovării și în sectorul siderurgic, prin acoperirea riscurilor de finanțare mai ridicate aferente proiectelor inovatoare. FEIS acordă sprijin flexibil unor proiecte concrete prin abordarea disfuncționalităților pieței sau a situațiilor investiționale sub nivelul optim. Promotorii de proiecte beneficiază, de asemenea, de asistență în cadrul procesului de investiție din partea Platformei europene de consiliere în materie de investiții, pentru a putea îmbunătăți calitatea proiectelor și a atrage finanțare. De asemenea, proiectele de afaceri își pot spori vizibilitatea pentru investitori pe un Portal european pentru proiecte de investiții. Un prim împrumut din partea BEI în cadrul FEIS în valoare de 100 de milioane EUR ajută deja un producător de oțel de dimensiune medie din Italia să atragă alți investitori. Investiția totală preconizată a fi mobilizată se ridică la 227 de milioane EUR, permițând întreprinderii să își modernizeze și să își optimizeze produsele, procesele și performanța de mediu și să rămână lider în domeniul său. Alți actori industriali au inițiat deja contacte cu Platforma de consiliere. Alții pot beneficia în prezent de oportunitățile oferite de aceste noi instrumente.
- Oportunitățile oferite de FEIS sunt complementare altor fonduri ale UE, cum ar fi Orizont 2020 și fondurile structurale, acestea putând și trebuind să fie combinate în mod optim. Din fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI), 44 de miliarde EUR vor fi alocate priorităților stabilite în cadrul strategiilor de cercetare și inovare pentru specializare inteligentă. Regiuni din Republica Cehă, Slovacia, Spania, Finlanda și Suedia au inclus sprijinul pentru modernizarea industriei lor siderurgice în cadrul priorităților lor. Cooperarea dintre regiuni cu priorități în sectorul siderurgic oferă oportunitatea unui schimb de experiență privind politicile și noile tehnologii. Planul strategic integrat privind tehnologiile energetice, lansat de Comisie în octombrie 2015, contribuie la o mai bună direcționare a sprijinului existent pentru cercetare și inovare, precum și a acțiunii în materie de politică în domeniul eficienței energetice, de exemplu printr-o utilizare mai sofisticată a sprijinului financiar și a măsurilor de reglementare.
- Orizont 2020 și fondurile ESI ajută industria siderurgică, împreună cu institutele de cercetare și alte părți interesate, să dezvolte tehnologii generice în materie de utilizare eficientă a resurselor și eficiență energetică de-a lungul lanțului valoric. Modernizarea în sectorul siderurgic este susținută, de asemenea, de Fondul de cercetare pentru cărbune și oțel, din care i se alocă peste 50 de milioane EUR pe an. Proiectul privind producția de oțel cu emisii foarte scăzute de dioxid de carbon (ULCOS) și proiectele ulterioare acestuia, precum și proiectele finanțate în cadrul parteneriatului public-privat SPIRE⁹ sunt exemple bune în această privință.

⁸ Regulamentul (UE) nr. 2015/1017 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 iunie 2015 privind Fondul european pentru investiții strategice, Platforma europeană de consiliere în materie de investiții și Portalul european de proiecte de investiții și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1291/2013 și (UE) nr. 1316/2013 – Fondul european pentru investiții strategice, JO L 169, 1.7.2015, p. 1.

⁹ *Sustainable Process Industry through Resource and Energy Efficiency* (Industrie cu procese sustenabile prin utilizarea eficientă a resurselor și eficiență energetică).

- Prin intermediul Parteneriatului european pentru inovare privind materiile prime, industria colaborează cu actori relevanți la nivelul UE, la nivel național și la nivel regional pentru accelerarea inovărilor care garantează aprovizionarea sigură și durabilă atât cu materii prime principale, cât și cu materii prime secundare.

Investiții în oameni

Modernizarea industriei siderurgice a Europei înseamnă a investi în oameni și a crește șansele de angajare.

În calitate de economie socială de piață, Europa nu poate - și nu dorește - să concureze pe baza unor salarii mici sau a deteriorării condițiilor de muncă și a standardelor sociale. Europa trebuie să concureze pe bază inovării, a tehnologiilor de vârf, a calității superioare și a producției eficiente. Pentru toate acestea este nevoie de lucrători care au competențe ridicate. Construirea, gestionarea și menținerea unei industrii siderurgice moderne și competitive este posibilă numai cu o forță de muncă pregătită. Păstrarea know-how-ului industrial și a lucrătorilor calificați, în special în ceea ce privește tinerii angajați, este un atu important al industriei metalelor de bază a UE. Prin urmare, necesitatea de a investi în resurse umane se va afla în centrul viitoarei Noi agende pentru competențe, de care va beneficia o gamă largă de sectoare economice, inclusiv industria siderurgică.

În unele cazuri, modificările structurale pot duce la pierderi de locuri de muncă. Acest lucru are grave consecințe sociale pentru lucrătorii în cauză, pentru familiile lor și pentru regiunile în care trăiesc. Fondul european de ajustare la globalizare (FEG) poate cofinanța până la 60 % din costurile totale ale măsurilor de ocupare menite să îi ajute pe lucrători să găsească noi locuri de muncă în cazul în care au avut loc concedieri masive. Aproximativ 5 000 de lucrători au beneficiat deja de asistență din partea FEG în întregul sector al metalelor de bază, iar statele membre au posibilitatea de a solicita asistență suplimentară din partea UE în acest domeniu.

Este important ca lucrătorii și economiile locale afectate în cazul unor delocalizări majore ale activităților să beneficieze de măsuri de însoțire. În acest scop, UE a dezvoltat instrumente pentru a sprijini capacitatea de inserție profesională a lucrătorilor și pentru a atenua consecințele sociale negative ale restructurării. Cadrul de calitate al UE pentru anticiparea schimbărilor și restructurare¹⁰ poate contribui la reunirea societăților, a lucrătorilor și a reprezentanților acestora, a partenerilor sociali și a autorităților naționale și regionale pentru a realiza o gestionare echitabilă și responsabilă din punct de vedere social a schimbării și a restructurării. Prin intermediul comitetelor de dialog social european relevante, Comisia va implica partenerii sociali în conceperea și punerea în aplicare a măsurilor necesare, de exemplu cartografierea nevoilor în materie de locuri de muncă și competențe și măsuri de promovare a mobilității interne și externe.

Informarea și consultarea lucrătorilor la nivel de întreprindere și la nivel european atunci când sunt în joc chestiuni transnaționale sunt, de asemenea, cruciale pentru soluționarea problemelor, atenuarea conflictelor și dezvoltarea de bune practici în anticiparea schimbărilor

¹⁰ COM(2013) 882.

și în pregătirea și gestionarea restructurării în mod corespunzător. Din acest motiv este important ca statele membre și părțile interesate relevante să pună în aplicare și să utilizeze pe deplin instrumentele furnizate de UE¹¹ pentru a face față provocărilor din industria siderurgică.

UE este, de asemenea, pregătită să sprijine eforturile mai ample ale statelor membre de a aplica politici active de ocupare menite să ofere șomerilor competențele și calificările de care au nevoie pentru a se întoarce pe piața forței de muncă. În 2015, Comisia a prezentat o propunere de îmbunătățire a sprijinului acordat șomerilor de lungă durată și de creștere a eficacității politicilor active de ocupare. Fondul social european a alocat 27 de miliarde EUR pentru măsuri în domeniul educației, al formării profesionale și al învățării pe tot parcursul vieții. Până în 2023, se așteaptă ca peste 10 milioane de șomeri să beneficieze de FSE și ca 2,9 milioane de persoane să obțină o calificare datorită unei intervenții a FSE. Este probabil ca lucrătorii afectați de restructurare să fie eligibili pentru a beneficia de formare profesională, de recalificare și de perfecționare profesională prin intermediul Fondului social european, în cadrul programelor operaționale regionale și naționale. De asemenea, investițiile în competențe sunt eligibile în cadrul Fondului european pentru investiții strategice.

O politică modernă în domeniul concurenței pentru un sector siderurgic european puternic

Politica în domeniul concurenței reprezintă un element important pentru a sprijini competitivitatea pe termen lung a producătorilor europeni de oțel. Comisia încurajează statele membre să utilizeze în mod optim cadrul modernizat al UE privind ajutoarele de stat prin adaptarea sprijinului la situațiile, prioritățile și constrângerile naționale, pe cât este posibil în temeiul noului cadru.

În vederea asigurării unor condiții de concurență echitabile pe plan internațional pentru producătorii europeni, Comisia acționează atât la nivel multilateral, în cadrul OCDE și OMC, cât și la nivel bilateral prin intermediul acordurilor sale de liber schimb. Comisia depune eforturi pentru o mai mare transparență în cazul tuturor subvențiilor, pentru un mecanism de consultare și pentru disciplină privind interzicerea garanțiilor nelimitate și ajutoarele de restructurare acordate întreprinderilor neviabile, care sunt tipurile de subvenții cu cel mai ridicat nivel de denaturare a concurenței. Sprijinul Parlamentului European și al Consiliului pentru această abordare este deosebit de important.

Normele UE privind ajutoarele de stat evită cursa subvențiilor în cadrul pieței interne și promovează echitatea față de producătorii eficienți care se restructurează utilizând resurse proprii. Normele privind ajutoarele de stat au fost modernizate în profunzime. Acestea autorizează sprijinirea competitivității la nivel mondial a producătorilor de oțel eficienți și

¹¹ Directiva 2009/38/CE privind instituirea unui comitet european de întreprindere sau a unei proceduri de informare și consultare a lucrătorilor în întreprinderile și grupurile de întreprinderi de dimensiune comunitară, Directiva 2002/14/CE de stabilire a unui cadru general de informare și consultare a lucrătorilor din Comunitatea Europeană, Directiva 2001/23/CE privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități, Directiva 98/59/CE din 20 iulie 1998 privind apropierea legislațiilor statelor membre cu privire la concedierile colective.

productivi. Statele membre ar trebui să utilizeze în mod optim acest nou cadru pentru a sprijini industria siderurgică. În special:

- ar putea să se acorde mai mult sprijin proiectelor transfrontaliere privind cercetarea industrială sau celor în domeniul tehnologiei de interes european comun (IPCEI);
- normele privind ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare permit acordarea de sprijin public în vederea stimulării marilor consumatori de energie să elaboreze soluții inovatoare, cum ar fi tehnologiile de captare și utilizare a dioxidului de carbon (CUC), și să elimine diferențele în raport cu partenerii comerciali în ceea ce privește cheltuielile private pentru investiții. Unele ajutoare de acest tip nu trebuie să fie notificate Comisiei, care este pregătită să acorde asistență autorităților naționale pentru a identifica rapid astfel de măsuri de sprijin;
- în ceea ce privește costurile cu energia suportate de industriile energointensive, statele membre sunt încurajate să compenseze costurile indirecte de finanțare a schemelor de sprijin pentru energia din surse regenerabile.

Orientările privind schema de comercializare a certificatelor de emisii (ETS) permit statelor membre ca, în anumite condiții, să compenseze costurile mai ridicate cu energia electrică suportate de unele industrii energointensive ca urmare a normelor privind ETS referitoare la producătorii de energie electrică (costuri indirecte generate de ETS). Propunerea Comisiei privind reforma ETS încurajează statele membre să utilizeze această posibilitate. La cererea întreprinderilor individuale, Comisia este, de asemenea, pregătită să furnizeze prompt îndrumări suplimentare cu privire la evaluarea din punctul de vedere al concurenței a contractelor de furnizare a energiei pe termen lung.

C. TRANSFORMAREA PROVOCĂRIILOR ÎN DOMENIUL RESURSELOR ȘI AL SCHIMBĂRIILOR CLIMATICE ÎN OPORTUNITĂȚI

Prețuri la energie mai competitive în statele membre ale UE

Intensificarea eforturilor pentru promovarea eficienței energetice și prețurile competitive la energie sunt esențiale pentru a avea industrii energointensive competitive și sustenabile.

Având în vedere recenta scădere a prețurilor la energie, costurile cu energia ar trebui să constituie acum o parte mai puțin importantă a costurilor de producție. Prețurile angro la energie, indicatorul pentru prețurile la energie plătite de industriile energointensive, au atins în prezent niveluri minime istorice, comparabile cu nivelurile cele mai scăzute înregistrate în ultimul deceniu sau ca urmare a crizei economice¹². Acestea continuă totuși să varieze în

¹² Prețurile la gaze sunt în prezent cele mai scăzute din ultimii șase ani (13 EUR/MWh). Prețurile la energia electrică au scăzut de la nivelul maxim atins în 2012 (66 EUR/MWh). Acestea sunt în prezent la cel mai scăzut nivel din ultimii doisprezece ani (30 EUR/MWh). Prețurile la cărbune, importante pentru industria

Europa, deseori ca urmare a unor taxe și prelevări care țin de competența statelor membre. Diferențele relevante de preț la energie față de partenerii comerciali continuă să existe, însă acestea au evoluat favorabil în ultimele luni, în special în ceea ce privește SUA. S-a înregistrat o convergență a prețurilor la energie de la nivel internațional, iar diferențele de preț par să revină la nivelurile din perioada anterioară crizei¹³.

Prețurile la energie sunt totuși foarte volatile și ar putea crește din nou. Pentru a le ține sub control, Europa trebuie să limiteze consumul de energie, inclusiv prin încurajarea unei eficiențe energetice sporite a industriei sale, și să promoveze prețurile competitive la energie prin valorificarea potențialului pieței unice și a cooperării regionale. Pentru a sprijini aceste obiective, Comisia va înainta în curând o serie de inițiative în cadrul uniunii energetice, de exemplu propuneri privind conceperea pieței energiei electrice, guvernanta, energia din surse regenerabile și eficiența energetică. Raportul privind prețurile și costurile energiei, pe care Comisia intenționează să îl prezinte în vara anului 2016, va evalua, de asemenea, previzibilitatea prețurilor energiei electrice în perioada în care sectoarele energointensive efectuează investiții mari de capital în tehnologii eficiente din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al emisiilor de CO₂ și va contribui și mai mult la creșterea gradului de transparență și înțelegere cu privire la costurile energiei. Diferite oportunități de finanțare oferite de UE, cum ar fi FEIS și fondurile ESI, sprijină eficiența energetică. De exemplu, fondurile ESI vor sprijini eficiența energetică a industriei UE, procesele de producție ecologice și utilizarea eficientă a resurselor cu fonduri în valoare de 5,7 miliarde EUR în perioada 2014-2020.

Revizuirea schemei de comercializare a certificatelor de emisii

Inovarea poate ajuta sectorul siderurgic să rămână competitiv și să se adapteze noilor realități ale schimbărilor climatice.

Costurile mai scăzute ale emisiilor de carbon, care se datorează unor politici mai puțin ambițioase în domeniul schimbărilor climatice, oferă încă mai multor producători din țările terțe un avantaj concurențial neloial față de concurenții lor europeni. În timp ce Acordul de la Paris schimbă regulile jocului și transmite un semnal clar investitorilor, întreprinderilor și factorilor de decizie cu privire la faptul că tranziția mondială către o energie curată este o certitudine, riscul unor dezavantaje concurențiale persistă. Prin urmare, în propunerea de revizuire a schemei de comercializare a certificatelor de emisii¹⁴, Comisia recomandă ca certificatele cu titlu gratuit să fie distribuite astfel încât industriile energointensive, inclusiv

siderurgică, au scăzut, de asemenea, în mod semnificativ în ultimii ani, la începutul anului 2016 fiind la un nivel care reprezintă mai puțin de jumătate din prețul de acum cinci ani. În fine, prețurile la petrol au atins recent nivelul minim din ultimii 12 ani.

¹³ Prețurile la gaze în UE sunt în prezent de două ori mai mari decât cele din SUA (2,1 în perioada ianuarie-februarie 2016), și nu de patru ori mai mari așa cum era cazul în 2012. Prețurile la energie electrică în UE sunt în prezent cu aproximativ 60-70 % mai mari decât cele din SUA, în loc de două ori mai mari așa cum era cazul în 2012. În ceea ce privește Japonia, prețurile la gaze sunt în prezent puțin peste prețurile din UE (1,1 în 2016), iar prețurile la energie electrică sunt de 1,8 ori mai mari decât prețurile din UE.

¹⁴ COM(2015) 337.

sectorul siderurgic, să beneficieze de un nivel corespunzător de sprijin, iar cei care obțin cele mai bune rezultate să fie în continuare recompensați. Decizia strategică a Consiliului European de a menține regimul de alocare cu titlu gratuit după 2020 și propunerile de dispoziții privind relocarea emisiilor de dioxid de carbon creează echilibrul potrivit în acest moment. În prezent, propunerea este în curs de negociere în cadrul procedurii legislative ordinare, iar Comisia invită colegiitorii să avanseze lucrările cât mai repede posibil în cadrul acestei proceduri pentru adoptarea schemei reformate de comercializare a certificatelor de emisii și va furniza contribuții suplimentare, dacă este necesar.

Pentru a sprijini investițiile în inovare, cum ar fi proiectele din domeniul tehnologiei de captare și utilizare a dioxidului de carbon (CCU), se propune ca începând cu 2021 să se rezerve în acest scop aproximativ 400 de milioane de certificate de emisii. În plus, alte 50 de milioane de certificate nealocate în perioada 2013-2020 (care în caz contrar ar fi fost alocate în rezerva pentru stabilitatea pieței) vor fi puse deoparte pentru a permite Fondului pentru inovare să își înceapă activitatea înainte de 2021 și să finanțeze proiecte care să sprijine pătrunderea noilor tehnologii inovatoare în industrie.

Închiderea buclei: economia circulară

Reciclarea materiilor prime trebuie să scadă costurile de producție și să diminueze impactul asupra mediului. Aceasta va deschide noi domenii de activitate, va încuraja dezvoltarea de produse și va crea locuri de muncă.

În prezent, deșeurile de oțel sunt utilizate în aproape jumătate din produsele siderurgice primare ale UE, ceea ce situează UE pe un loc fruntaș la nivel mondial în materie de reciclare a oțelului. Producția din deșeuri oferă producătorilor un grad sporit de independență față de importurile de materii prime. Deoarece cea mai mare parte a costurilor de producție pentru oțelul reciclat o reprezintă costul pe care îl plătesc producătorii pentru deșeurile feroase, o piață a deșeurilor metalice îmbunătățită la nivelul UE sporește competitivitatea acestei producții. De la adoptarea lor în 2011, criteriile de stabilire a încetării statutului de deșeu pentru deșeurile de fier și oțel au contribuit la stimularea unei cereri mai ridicate de oțel reciclat.

Odată cu pachetul privind economia circulară, Comisia a propus creșterea ratelor de reciclare a deșeurilor și sisteme de sortare a deșeurilor provenite din construcții și demolări, precum și îmbunătățirea funcționării schemelor de răspundere extinsă a producătorilor. Comisia va elabora orientări direcționate pentru șantierelor de demolări și va facilita transporturile de deșeuri între statele membre. Aceste măsuri ar trebui să aibă ca rezultat creșterea eficienței lanțurilor de aprovizionare și să contribuie la crearea unei piețe unice reale pentru materiile prime secundare.

De asemenea, pachetul privind economia circulară conține o serie de măsuri menite să stimuleze procesele industriale inovatoare. De exemplu, simbioza industrială permite ca deșeurile sau produsele secundare ale unui sector să devină resursele altuia și în cadrul acestui proces să se creeze noi oportunități de piață. Prin stimularea acestor procese, pachetul va contribui la creșterea eficienței proceselor industriale în ceea ce privește utilizarea materialelor și a energiei și va spori competitivitatea din punctul de vedere al costurilor prin facilitarea valorizării produselor secundare, cum ar fi zgura de oțel, mai degrabă decât prin impunerea unor costuri de eliminare ridicate. Un alt exemplu este utilizarea conținutului gazelor de furnal reziduale prin captarea și utilizarea dioxidului de carbon.

Dar UE ia, de asemenea, măsuri importante pentru a spori transparența piețelor internaționale de materii prime și a piețelor instrumentelor derivate conexe, nu în ultimul rând pentru materiile prime critice care prezintă un risc ridicat de deficit de aprovizionare.

3. CONCLUZII

Industria siderurgică europeană se confruntă cu o serie de provocări importante, alimentate de capacitatea excedentară mondială, de o creștere dramatică a exporturilor mondiale și de un val fără precedent de practici comerciale neloiale. Comisia este conștientă de aceste provocări și ia măsuri rapide și ferme în mai multe domenii de politică. Deși este responsabilitatea industriei să se adapteze și să inoveze pentru a face față acestor provocări în mod sustenabil, Uniunea Europeană și statele sale membre pot sprijini aceste eforturi prin păstrarea unor condiții de concurență echitabile, prin promovarea investițiilor, în special în lucrători calificați, și prin crearea unui mediu de afaceri favorabil. Implicarea și consultarea regulată a tuturor părților interesate, într-un mod structurat, inclusiv la nivel local, sunt deosebit de importante în acest context.

Comisia acționează cu hotărâre pentru a răspunde practicilor comerciale neloiale care rezultă din capacitatea excedentară mondială. În plus față de actualul nivel record al măsurilor de apărare comercială în vigoare, Comisia va urma căi suplimentare pentru a accelera adoptarea unor astfel de măsuri. Colegiuitorii ar trebui să adopte de urgență propunerea Comisiei privind modernizarea apărării comerciale. Se vor propune reforme suplimentare pentru a spori și mai mult eficacitatea acestor instrumente. Comisia intenționează să pună în aplicare un sistem de supraveghere prealabilă privind produsele siderurgice. Totuși, aceste eforturi suplimentare vor avea succes numai cu sprijinul și cu implicarea statelor membre, ale celorlalte instituții și organisme ale UE și ale industriei însăși.

Provocările pe termen lung cu care se confruntă sectorul siderurgic nu vor dispărea. O serie de instrumente de investiții și de politici direcționate în domenii cum ar fi comerțul, inovarea, concurența sau uniunea energetică vor ajuta industria siderurgică să concureze prin intermediul inovării, al utilizării eficiente a resurselor, al modernizării și al reformării. Este necesar să se utilizeze într-un mod optim și cu rapiditate toate aceste instrumente furnizate de Uniunea Europeană.

În fine, modernizarea industriei siderurgice înseamnă, de asemenea, a investi în oameni. Multe dintre instrumentele din acest domeniu se află în mâinile statelor membre, dar Uniunea va oferi un sprijin financiar și de altă natură semnificativ, inclusiv prin intermediul Fondului social european și, în cazul în care ar fi necesare reduceri rapide ale locurilor de muncă, prin intermediul Fondului european de ajustare la globalizare care sprijină reconversia lucrătorilor disponibilizați. În contextul viitoarei Noi agende pentru competențe, Uniunea va urmări ca, în strânsă cooperare cu statele membre și cu partenerii sociali, să se ajungă la un angajament comun de a investi în oameni și în competențele acestora.

Provocările cu care se confruntă în prezent industria siderurgică sunt grave, dar acestea pot fi depășite dacă toți actorii colaborează în spiritul unei cooperări sincere. Comisia va continua să monitorizeze îndeaproape situația industriei siderurgice, este pregătită să ia măsuri suplimentare, dacă va fi necesar, și invită statele membre să sprijine eforturile și inițiativele europene comune, conștientizând în mai mare măsură urgența situației. Nu este timp de pierdut, dacă dorim să păstrăm creșterea economică și locurile de muncă durabile în Europa.